

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Achter de voordeur [p.5] *Maak opvoedingsproblemen bespreekbaar*

Gereformeerde Gemeente Barneveld-Centrum

Op 7 augustus 1895 wordt op boerderij 'De Ganzenkamp' te Wekerom een Kruisgemeente geïnstitueerd. Enkele maanden later betreft men in Barneveld een nieuw kerkgebouw. Vanwege de grote toeloop moet het aantal zitplaatsen vier keer worden uitgebreid. In 1967 wordt het huidige kerkgebouw in gebruik genomen. Ruim dertig jaar later wordt de

hoofdingang aangepast en krijgt de kerk een toren. Omdat er gebrek aan zitplaatsen blijft bestaan, valt in 2002 het besluit om in Barneveld-Zuid een tweede gemeente te stichten. Sinds 2011 wordt de gemeente gediend door ds. D. de Wit. De pastorie staat aan de ds. J. Fraanjestraat. Het aantal leden en doopleden bedraagt 2319.

20/08/2015
jaargang 93

nr **46**

Gods weg met Zijn volk

De Heere heeft de weg die Asaf persoonlijk moest gaan ook gebruikt om zijn worsteling te boek te stellen tot lering en troost voor Zijn strijdende kerk op aarde.

Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend. Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron.
Psalm 77: 20,21

ds. A. Schreuder,
Rijssen

In Psalm 77 verkeert Asaf in grote benauwdheid. Daarbij ervaart hij dat God Zijn goedgunstigheid niet toont, maar Zich verbergt. Dit maakt zijn benauwdheid dubbel, ja ondraaglijk zwaar.

In de eerste tien verzen tekent Asaf hoe hij met zijn nood komt voor Gods aangezicht in de weg van het gebed.

Hij is ontroostbaar en zijn ziel wordt overstelpt. Hij moet terugdenken aan tijden dat het bij hem zo anders was. Toen kon hij zijn 'snarenspeel' nog laten horen.

Nu is het zo anders. Hij doorzoekt God te begrijpen in deze weg. En terwijl hij zo worstelt, komt in vers 8 bij hem de heftige vraag op: 'Zal dan de Heere in eeuwig-heden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?' Deze vraag breidt hij nog uit in vers 9 en eindigt in vers 10 met: 'Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhertigheden door toorn toegesloten?'

Hij wil het niet denken, maar hij moet het wel denken als hij in vers 11 zegt: 'Dit krenkt mij, maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert'. Wat kan het toch ver gaan, ook na ontvangen genade. Gods kinderen kunnen niets vasthouden. Als de nood zo hoog stijgt, komen er gedachten boven die ze niet willen, maar die ze niet kunnen

onderdrukken. Twijfelen aan één van Gods deugden, is twijfelen aan God Zelf en Hem beschuldigen dat Hij niet is zoals Hij Zich in Zijn Woord openbaart. Asaf doorleeft zijn ongeloof als schuld, want hij houdt God verdacht.

Maar nu is het juist de onveranderlijke Verbondsgod die niet van Asaf afkan en hem in de diepste nood niet om laat komen.

Asaf schrijft in vers 12 'Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja ik zal gedenken Uw wonderen van oudsher'.

Dit overdenken van het verleden vraagt oefening en is een geloofswerk. Asaf blijft niet steken in het verleden maar mag uit het verleden moed putten voor de nood waarin hij in het heden verkeert. De overdenking van het verleden brengt hem bij Gods wonderen, ja bij Wie de Heere nog is in het heden.

Vanaf vers 15 overdenkt Asaf hoe de Heere Zijn volk heeft geleid uit Egypte, door de Rode Zee en door de woestijn naar het beloofde land. Die hele tocht was een aaneenschakeling van onmogelijkheden en tegelijk een weg van wonderen.

Asaf schept moed. Zo was toen Gods weg met Zijn volk en zo is die weg alle eeuwen door. 'Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend'.

Asaf denkt aan de doortocht door de Rode Zee. Het volk, uit Egypte geleid, heeft de zee voor zich, de Egyptenaren achter zich en opzij de hoge bergen. Het loopt totaal vast want er is geen weg meer!

Aan Gods kant loopt het nooit vast, maar de Heere laat het aan de kant van Zijn volk steeds weer vastlopen. In die weg wordt geleerd wie ze gebleven zijn: een tegenstrevend en ongelovig volk dat het de Heere maar niet gewonnen wil geven. Maar nu staat er in onze tekst een wonder. God leidt zijn volk wel tot de zee maar Hij leidt ze ook in en door de zee. Mozes moet zijn staf uitstrekken en er komt een pad in de zee.

In dit nummer

5 Achter de voordeur

6 Psalm 90 vanuit de toren [2]

8 Sabbatsrust op zondag [12]

2 Gods weg met Zijn volk

3 Het Schatboek [32]

7 Even maar...

4 Smijtegelt, vader van... wie? [3]

9 Gereformeerde Gemeente Breda wordt opgeheven

10 Kerknieuws

11 Berichten

12 Kerkdiensten

16 Waarom klinkt zo weinig de Vadersnaam?

Het Schatboek [32]

Zondag 29: Van het Heilig Avondmaal onzes Heeren (2)

Zo is Gods weg met Zijn volk tot verheerlijking van Zijn almacht die Hij betoont door keer op keer Zijn volk te verlossen. In deze weg gaat de Heere ook temeer leren Wie Hij is in Zijn wijsheid, almacht en trouw. In deze weg krijgt Gods volk ook onderwijs hoe vreselijk en Godonterend ongelof is en leren ze wachten op God. Zo is deze weg tot beproeving van hun geloof. Gods weg met Zijn volk is de weg van het genadeverbond en daarin leert de Heere de mens dat hij er buiten valt om eigen schuld, maar dat God juist in de weg van het wonder aan Zijn eer komt. Want de weg in de zee is niet alleen ondoorgrondelijk maar het is ook een weg van liefde en trouw. Daarop wijst vers 21: 'Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron. Wat een lieflijk

De weg van Gods volk op aarde is een weg van onmogelijkheden én van wonderen. Juist in die weg wordt God in Christus verheerlijkt.

beeld. De herder bepaalt de route van de kudde, zorgt voor zijn kudde. Zo heeft de Heere Zijn volk niet alleen de wolk- en vuurkolom en het manna gegeven, maar ook geleid door de dienst van Mozes en Aäron. Mozes is de wetgever en profeet en Aäron de priester. God leidde ze door Zijn Woord, Mozes. De dienst van Aäron spreekt van het Verbond dat gegrond is op het bloed der verzoening. Beiden wijzen heen naar Christus. Hij is de goede Herder, Die Zijn kudde leidt door de woestijn. Maar Hij is ook de goede Herder Die als Borg Zijn leven heeft gegeven voor Zijn schapen. Hij is afgedaald in de zee van Gods gramscap en Hij moest het pad gaan waar geen pad meer was. Het kostte Hem Zijn leven om voor Zijn volk de vergeving der zonden en het eeuwige leven aan te brengen. Maar Hij heeft door Zijn opstanding voor Zijn volk weer de weg tot God ontsloten. De weg van Gods volk op aarde is een weg van onmogelijkheden én van wonderen. Juist in die weg wordt God in Christus verheerlijkt. En het einde van die weg, hoe bestreden ook aan de kant van Zijn volk, ligt vast in Gods onveranderlijke verbondstrouw en eeuwige liefde. Juist door deze weg leren Gods kinderen achteraf roemen in Gods wijsheid, liefde en trouw.

Uit: Zondag 29;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

De uitleg van de Schrift

Nadat het Schatboek uitvoerig de leer van de consubstantiatie en transubstantiatie heeft weerlegd, gaat het in op de betekenis van de woorden 'dit is Mijn lichaam'. Het Schatboek beschrijft dan drie gereformeerde regels voor de uitleg van de Schrift, die wij nog steeds hanteren: De uitleg moet namelijk getoetst worden naar: de regel van het geloof, de aard van de zaak die behandeld wordt en de getuigenissen van de Schrift die hetzelfde leren.

De toepassing van de regels van de uitleg

1. Men mag geen uitleg aannemen die niet overeenkomt met de regel van het geloof, of die in strijd is met een artikel des geloofs of een gebod uit de Tien Geboden, of met enige duidelijke getuigenissen van de Schrift. Want de Geest der waarheid is niet met Zichzelf in strijd.

2. De betekenis dient overeen te komen met de aard van de onderhavige zaak, die uitgedrukt wordt met de woorden waarvan de betekenis gezocht wordt. Bijvoorbeeld: als hier gezocht wordt naar de betekenis van de woorden van het Heilig Avondmaal, dat een sacrament is, moet men nagaan hoe de Schrift op andere plaatsen over de sacramenten en over het Heilig Avondmaal zelf spreekt.

3. Soortgelijke Schriftplaatsen dienen nagegaan te worden, waarvoor het duidelijk en niet te betwijfelen is of waardoor aangetoond kan worden dat met andere woorden dezelfde leer over dezelfde zaak geleerd wordt, die begrepen ligt in de plaats waarover het meningsverschil gaat. Want als de betekenis vaststaat van een Schriftplaats die duidelijker is en waarover geen meningsverschil is, zullen wij ook zeker zijn wat betreft de plaats waarover het meningsverschil gaat, omdat in beide plaatsen hetzelfde geleerd wordt. De betekenis van de Avondmaalswoorden die met deze regels overeenkomt, is ongetwijfeld waar, en andere betekenissen die hiermee niet overeenkomen, zijn niet waar.

De uitleg van de woorden: "Dit is Mijn lichaam"

Met inachtneming van deze regels komt het Schatboek tot de uitleg van de woorden die zoveel strijd gegeven hebben in de kerkgeschiedenis:

Christus heeft van het brood dat Hij in Zijn handen hield, brak en aan de discipelen uitdeelde, gezegd: 'Dat is Mijn lichaam, dat voor u gegeven of gebroken wordt.' Dat brood zelf is het ware en natuurlijke lichaam van Christus, niet wat het wezen betreft of door een magische verandering, maar door een verborgen betekenis. Anders gezegd: door een sacramentele, oneigenlijke manier van spreken. Het is dus een teken of een sacrament van het lichaam van Christus. Ook zijn de woorden 'Dat is Mijn lichaam' woorden van de belofte der genade wat betreft het geestelijk eten en drinken van het lichaam en bloed van Christus, dus de geestelijke gemeenschap van de gelovigen met Christus, die in het Evangelie beloofd is en die door deze ceremonie bevestigd wordt. De betekenis van de woorden 'Dat is Mijn lichaam' is dus: 'Dit brood dat Ik breek en aan u uitdeel om te eten, is een teken van Mijn lichaam, dat voor u in de dood overgeleverd wordt, en een vast zegel van uw vereniging met Mijn lichaam. Wie dus de belofte van het Evangelie gelooft en dit brood eet, die eet door het geloof zo waarachtig en werkelijk Mijn lichaam, als hij waarachtig en werkelijk dit sacrament van Mijn lichaam met de mond ontvangt.'

Smijtegelt, vader van... wie? [3]

Oudvaders als Hellenbroek en Comrie hebben onder ons hun sporen getrokken. Hun preken stonden op de boekenplank, werden in de kerken gelezen en hebben onze gemeenten gevormd. Worden ze nu 'veel geprezen maar weinig gelezen'? Of geldt zelfs: 'onbekend maakt onbemind'? Dan raken we los van onze wortels.

P.C. Beeke,
Middelburg

De geschiedenis van de kerk bewijst stevast dat onkunde een voedingsbodem is voor dwalingen. De les voor onze verwarde tijd mag zijn: 'ad fontes', terug naar de bronnen. Waar vinden we de kinderen van 'vader Smijtegelt', van wie was en is hij de geestelijke vader? Allereerst stellen we vast dat hijzelf geen kinderen had. Maar oog voor kinderen had de pastor wel! 'God heeft een tedere voorzienigheid over een kind. Zal Hij zulk een hart voor de kinderen hebben, en zullen de gezanten van de kerk het niet hebben?' Tot moeders zei hij: 'Als het kind geboren is, neemt gij het dan weleens in

uwe armen, en doopt gij het wel met liefdetranen?' Zijn ongehuwde staat gaf hem te meer gelegenheid om 'vader' van de Middelburgers te zijn. De weeskinderen konden hem niet missen, het kerkvolk zat zondags en door de week onder zijn gehoor. Voor de kleinsten in de genade was er een moedgevend woord, voor trotse regenten een scherpe bestraffing. Hij was een vader voor zijn gemeente, een leider in de kerk. Hoe pastoraal was de toon van de preek. 'Ik preekte over Geef Mij uw hart, hebt gij het al gedaan?' Een echte herder, maar ook leraar. 'Ik weet niet of uwe kinderen de Twaalf Artikelen al niet gladder en beter zouden opzeggen dan gij. Ach, hoe schamel zou het u ter hand staan.' Hij behandelde zijn catechisanten met liefde en ernst. Bij de uitleg van het woord 'eeuwigheid' nam hij de Walcherse duinen als voorbeeld. 'Dat een vogeltje alle jaren een zandje van de duinen weghaalde, daar zou nog aan een einde aan kunnen komen. Maar daar (in de eeuwige bestemming) is geen hope van uitkomst.' Zeeland is weleens het 'land van Smijtegelt' genoemd, hij was er een late vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie. Hij had aandacht voor de verdieping van het geestelijk leven, én voor de doorwerking daarvan in de samenleving. Het eerste zien we in 'Het gekrookte riet', het tweede in 'Een woord op zijn tijd'. Maar het ene ging niet ten koste van het andere. Kerkhistoricus dr. W. van 't Spijker zegt het zo: 'De innerlijkheid kwam niet in mindering op de totaliteit van de levensstijl'. Smijtegelt wist wat er omging, ook internationaal, maar bleef ook dicht bij huis als hij de kenmerken van het beginnende leven uitlegde. Leer en leven in een Bijbels evenwicht.

Men vindt de volgelingen van dominee Smijtegelt in het behoudende deel van de Gereformeerde gezindte. We moeten hen zoeken in de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland), misschien het meest in Zeeland. Daarnaast leeft hij nog voort onder behoudende hervormden en Christelijke Gereformeerden en hier en daar in vrije groepen. Uit de talrijke herdrukken kan men opmaken dat zijn preken nog steeds belangstelling genieten. Al meer dan vijftig jaar geeft het Smijtegelt-fonds hertaalde preken uit van bekende en minder bekende oudvaders. Voor de nazaten die de geschriften van de oudvaders nog koesteren. In de jaren tachtig van de vorige eeuw stelde ds. M. Golverdingen

terecht de vraag aan de orde: 'Zijn we op weg naar een vaderloze samenleving?' Hij zag dat vaders en vaderlijk gezag steeds meer gingen ontbreken. Moet hetzelfde niet gezegd worden van de kerk, als de oudvaders een 'gesloten boek' gaan worden? Het selectief gebruiken van citaten van oudvaders in twistgesprekken is wat anders dan het onderzoeken van de bronnen. Leggen we ze niet te gemakkelijk terzijde als tijdgebonden en ouderwets? Begrijpen we echt hun taal niet meer, of zijn we langzaam aan het vervreemden van hun inhoud?

De Schrift tekent de vader als het gezinshoofd, die het vaderlijk gezag uitoefent door middel van tucht en zo het godsdienstig en cultureel erfgoed overdraagt, zei de genoemde predikant. Het oude Israël sprak met achting over de ouden en hun wijsheid. We kunnen de oudvaders niet zonder onze schade negeren. Ook nu heeft de kerk zulke wegwijzers, uitleggers nodig, misschien wel meer dan ooit.

Ik weet niet of uw kinderen de Twaalf Artikelen al niet gladder en beter zouden opzeggen dan gij.

Zo iemand was 'vader Smijtegelt' in Middelburg. Hij leidde zijn 'huisgezin' met vaste hand, sprak met gezag en gaf vaderlijk leiding aan alle lagen van het volk. Toen Smijtegelt was heengegaan preekte ds. A.W. de Beveren over het afscheid van El(a). 'Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiters!' (2 Kon. 2:11 en 12). Een vader was heengegaan, die geliefd was 'van de vrome en van zijn kinderen die hij den Heere geteeld heeft'. De Beveren hield het voor een der bijzondere zegeningen in zijn levensloop, dat 'het mij gegund is om met mijn El(a) enige tijd te verkeren tot mijn besturing en bemoediging. Maar ach, deze El(a) is opgenomen!' 'Uw wachter is weggenomen van uw muren, uw vader uit uw huis, uw getrouwe raadsman is niet meer'. Hij eindigt met een wens, die nog altijd actueel is. 'Nu, de Heere onze Godt zij met ons gelijk met onze Vaderen (onze Oude en Godtzalige Leeraeren); hij en verlaete ons niet ende en begeve ons niet, neigende tot Hem onze herten; om in alle zijne wegen te wandelen'.

Deel 4 volgt:
Smijtegelt, "Span u wat in..."

Achter de voordeur

In Nederland lijkt het dat zich veel zorg en moeite afspeelt als je achter de voordeur van elk huis een kijkje zou nemen.

Synodale werkgroep 'Gezin'

Het volgende was te lezen in een bericht over opvoeden: *'Nederlanders schijnen eerlijk te zijn. Buitenlanders vinden ons vaak direct. Wij belonen onze kinderen als ze eerlijk uitkomen voor het maken van een fout, die ze gemaakt hebben. Toch lijkt deze eerlijkheid te verdwijnen wanneer het neerkomt op onze moeite met opvoeden. Achter de voordeur kan er van alles afspelen, waar de wereld geen weet van heeft. Waar*

komt die omslag vandaan, waarom praten we niet over wat we moeilijk vinden? Er lijkt een cultuur te heersen waarin ouders niet mogen falen. We zien vooral het stukje wat anderen naar buiten presenteren.'

Zou dit ook in christelijke gezinnen zo zijn? Is er ook onder ons opvoedingsmoeite? Zijn er opvoedingszorgen? Die vragen moeten zeker met ja beantwoord worden. Misschien niet achter alle voordeuren, maar toch wel achter vele. Door dit te bevestigen, doen we niet meer dan Gods Woord nazeggen. Een spanningsvolle relatie wordt bijvoorbeeld duidelijk in Éfeze 6 vers 1-4: kinderen moeten gehoorzamen en ouders mogen kinderen niet tot toorn verwekken. In elk gezin met kinderen is in meer of mindere mate spanning in de opvoeding. Daarbij is het te hopen, dat vader en moeder op één lijn zitten. Anders werken opvoedingsregels voor de kinderen erg verwarrend.

En wat doen we met die opvoedingsspanning? Wat doen we met die opvoedingsverlegenheid? Blijven ouders - aldus het bericht - de schijn ophouden van het probleemloos opvoeden? Ouders weten toch dat ze niet volmaakt zijn en fouten maken? Blijven ze de schijn ophouden en dus de problemen in stand houden? Dobberen ze zo maar voort? Of zijn ze bereid een andere weg te zoeken?

Welke weg is er dan? Allereerst de weg van het gebed. Het bidden van ouders voor hun kinderen, van grootouders, van leerkrachten. We kennen in de kerk het gemeenschappelijk gebed. In het gebed zal altijd weer belijdenis gedaan moeten worden van schuld en tekort aan onze kant, aan de kant van de opvoeders. Maar God is een God van wonderen. Hij is - ondanks ons - om Christus een Verhoorder van de gebeden, maar wel op Gods tijd en wijze!

Wij en onze kinderen groeien op in een open wereld, met de wereld concreet op zak. Dat draagt beslist bij aan de opvoedingsmoeite en zorgen van ouders en opvoeders. We zullen dat allen moeten erkennen. De schijn ophouden zal niet meer lukken. Dat is maar goed ook. Het is valse schaamte, die de broodnodige hulp tegenhoudt. Het bespreekbaar maken van opvoedingsproblemen zorgt voor opluchting. In veel gevallen ervaren ouders onder elkaar veel herkenning.

Binnen onze gemeenten zien we, dat - waar zorgen bespreekbaar worden - ouders elkaar opzoeken. Kerkenraden oriënteren zich op het laten verzorgen van avonden over opvoeding. Die blijken in een behoefte te voorzien. Met enige regelmaat spreken over opvoeding en opvoedingszorgen vanuit Bijbels perspectief kan ertoe leiden, dat er oudergroepen ontstaan, waar opvoedkundige thema's, zoals 'regels stellen' aan de orde komen. Zulke groepen, die onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad gaan functioneren, staan meestal onder leiding van een vader of moeder, die in het leiden van groepen en het spreken over opvoedingsvragen geschoold is.

Is het niet de wens van alle ouders om grote problemen met hun kinderen te voorkomen? Het bespreekbaar maken van de zorgen zou dat inderdaad kunnen bewerkstelligen. In de eerste plaats in het gebed en in de tweede plaats met andere opvoeders om elkaar binnen de gemeente tot steun te zijn. Soms is opvoedingshulp vragen aan externen, zoals 'De Vluchtheuvel', onvermijdelijk.

Reageren op bovenstaande is mogelijk: akarens@kliksafe.nl

Psalm 90 vanuit de toren [2]

‘Tien jaar geleden werd de Hongaarse opstand tegen de Russen in bloed gesmoord. De vrijheid van het Hongaarse volk stond te komen door die spontane opstand van bijna het gehele volk’, schreef ds. K. de Gier, penningmeester van het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden, in november 1966. Maar helaas, ‘de vrijheid was slechts van korte duur. Russische pantser- en infanteriedivisies hadden na tien dagen opstand het Hongaarse volk weer overwonnen. Een nieuw schrikbewind in Hongarije begon’.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Vele Hongaren hadden echter de korte periode van vrijheid kunnen gebruiken om te vluchten naar Oostenrijk en andere landen, schreef ds. De Gier. ‘Onze Kas Bijzondere Noden heeft de collecte, toen gehouden voor Hongarije, kunnen uitdelen in Hongarije aan de Gereformeerde Gemeenten daar ter plaatse’. De commissie in Nunspeet spande zich vervolgens in ‘om goederen te versturen naar de kampen van Hongaarse vluchtelingen in Oostenrijk en Duitsland. Deze commissie staat nu onder toezicht van Deputaten Bijzondere Noden. Het versturen van kleding kost geld. Nu is er ook dit jaar weer veel goede kleding verstuurd, kleding die gratis was aangeboden. Daar de Kas voor goederenvervoer leeg is, hebben enkele particulieren het vervoer, dat per auto gebeurde, betaald. Deputaten Bijzondere Noden doen nu een dringend be-

Ds. R. Wurmbbrand heeft 14 jaar in Roemenië in de gevangenis gezeten, vanwege zijn christelijke overtuiging.

roep aan kerkenraden en particulieren om geld te schenken, opdat het vervoer van een nieuwe lading goederen eventueel weer kan gebeuren’.

In het diepste geheim

Na lezing van een boek van ds. R. Wurmbbrand zamelde het deputaatschap begin 1968 ook geld in voor hulp aan christenen in Roemenië. In Nunspeet zag het Comité Vluchtelingen-hulp zich in 1971 genoodzaakt zijn werk te beëindigen. ‘De moeilijkheden die zij bij hun werk ondervonden zijn zo groot geworden, dat het hen onmogelijk geworden is dit werk voort te zetten’, schreef ds. J. van Haaren. Vooral vanaf de jaren zeventig waren tal van gemeenteleden betrokken bij de hulp die Oost-Europaorganisaties verleenden aan christenen achter het IJzeren Gordijn. Het werk moest steeds meer in het diepste geheim gebeuren. Via deze groepen ging ook de kerkelijke hulpverlening door. In 1974 meldde het Deputaatschap Bijzondere Noden dat het de 14.700 gulden die het nog voor Hongarije in kas had, aan een comité had geschonken ‘dat zich beijvert hulp te verlenen bij de herdruk van een gewone Bijbel in het Hongaars’.

In hetzelfde jaar schreef het Deputaatschap Bijbelverspreiding dat het voor het verspreiden van Gods Woord achter het IJzeren Gordijn contact had gezocht met een gemeentelid in Zoetermeer dat zich reeds lang met dit werk bezighield. In 1977 schreven de deputaten: ‘Ook zijn er wegen gevonden om Bijbels en andere Bijbelse lectuur te bezorgen in Hongarije en Roemenië. Voor de uitgave van de Heidelbergse Catechismus in het Hongaars is een oplage van 10.000 exemplaren bekostigd’.

In 1980 meldde het deputaatschap 4000 Hongaarse Bijbels te hebben verspreid ‘via liever niet te publiceren kanalen’. Het bekostigde ook de vertaling in het Hongaars van de Bijbelvertellingen van ds. C.J. Meeuse en de verspreiding ervan. De deputaten werkten nauw samen met de stichtingen Kom Over en Help en Friedensstimme.

Protestanten in Polen

Er kwam ook weer humanitaire hulp op gang. Bijzondere Noden bekostigde transporten naar protestantse gemeenten in Polen. Diaken W.A. Keijzer uit Hendrik-Ido-Ambacht deed van deze reizen verslag in De Saambinder. Eind 1982 vertrokken drie vrachtauto's met in totaal 45 ton levensmiddelen en andere hulpgoederen. ‘De ruim 1500 kerstpakketten, die door kinderen van onze reformatorische scholen samengesteld werden ten behoeve van de Poolse zondagsschoolkinderen, gingen ook met dit transport mee.

Werden de goederen de voorgaande keren (dec. '81 en mei '82) telkens op één adres afgeleverd, nu werd het een soort besteldienst. Bij een tiental verschillende, ver van elkaar verwijderde protestantse kerken werden de goederen gelost. Met welk een blijdschap de goederen ontvangen zijn, blijkt ons uit de vele bedankbrieven. Zelfs van bewoners van dorpen bij de Russische grens kregen wij brieven. Een predikant schreef: 'Tranen van ontroering en innerlijke blijdschap en een gevoel van diepe dankbaarheid vervult ons voor zoveel hartelijkheid en liefde die u ons bewezen hebt. Het is jammer dat wij er niets tegenover kunnen stellen. Wij kunnen alleen voor u bidden en wensen u Gods leiding en onmisbare zegen toe op al uw wegen.'

Een geopende deur

Op Tweede Pinksterdag 1983 vertrok al het achtste transport. Aan de synode meldden de deputaten in dat jaar dat inmiddels 120.000 gulden was verstrekt. Over de hulp in andere Oost-Europese landen was het rapport veiligheidshalve niet te gedetailleerd: 'De hulp aan de protestantse gemeenten achter het IJzeren Gordijn is door het Deputaatschap op verzoek van velen ter hand gevat. Voor diverse projecten kon een bedrag van f 70.000 worden besteed'. Méér kon er niet worden verteld. 'Ten behoeve van de noodsituatie in Roemenië vond het deputaatschap betrouwbare kanalen om 10.000 gulden te besteden', meldde Bijzondere Noden in 1988. 'Voor de naar Hongarije gevluchte Hongaren, die daar worden opgevangen in een vluchtelingencentrum, mocht het Deputaatschap 15.000 gulden beschikbaar stellen'. In samenspraak met Bijzondere Noden besloot de Jeugdbond de tweejaarlijkse actie begin 1989 te voeren ten behoeve van de kerk in verdrukking, onder het thema "Een geopende deur". Opnieuw bekostigde Bijzondere Noden een hulptransport naar Polen. Ook werd hulp geboden na een aardbeving in Armenië, in het zuiden van de Sovjet-Unie. Kort voor de omwenteling in 1989 meldde het deputaatschap: 'Aan één van de onder ons bekende organisaties die zich bezighouden met de hulpverlening in Oost-Europa werd een bedrag van 25.000 gulden ter beschikking gesteld voor de aanschaf van een speciale auto voor het vervoer van lectuur en goederen naar de landen achter het IJzeren Gordijn'. Een nieuwe smokkelauto...

En toen scheurde het IJzeren Gordijn.

(wordt vervolgd)

22 voorbeelden

Voor me ligt een klein vierkant catechisatieboekje van dr. Martin Luther. Het is gedrukt in Hamburg in 1852. Voor het eerst werd het al tijdens Luthers leven uitgegeven. Het is volgens de ondertitel bestemd voor: de predikanten, schoolmeesters, huisvaders, jeugd en kinderen. Kortom, voor allen die onderwijs geven en onderwijs ontvangen. Dat was immers Luthers zorg en drijfveer: onderwijs vanuit de Schriften geven. De (kerk)mensen moeten weten wat er in de Heilige Schrift staat. Want dat is het enige middel tot zaligheid. Het Woord als een kracht Gods tot zaligheid, door de levendmakende Geest van Immanuël. Laat ieder daarin zijn verantwoordelijkheid verstaan. Dat is de missie van Luther geweest en dat is niet ongezegd gebleven. Luther was daarin heel praktisch. Daarvan een voorbeeld met het oog op de uitleg van het volmaakte gebed.

Het gaat over de uitleg van de vierde bede: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Wanneer hij die gebedswoorden van de Zaligmaker kort heeft uitgelegd, stelt hij de vraag: 'Wat betekent dan dagelijks brood? En nu zijn typerende antwoord: *'Alles wat bij de voeding en behoefte van het lichaam behoort, zoals: eten, drinken, kleren, schoenen, huis, tuin, akker, vee, geld, goed, een godvrezende man, godvrezende kinderen, godvrezend personeel, godvrezende en trouwe overheden, goede leiding, goed weer, vrede, gezondheid, tucht (orde en regel in huis), respect, goede vrienden, trouwe burens en dergelijke..'*

Wat kunnen we hiervan leren? Wat wil Luther met deze uitleg van de vierde bede zeggen en overgedragen hebben van geslacht tot geslacht? Het eerste wat we hieruit merken is de grote waarde die hij hechtte aan het gebed des Heeren, ook voor zijn persoonlijk gebed, midden in het dagelijkse leven van de 16de eeuw. Het tweede dat hij met deze 22 praktische voorbeelden wil onderstrepen en jong en oud wil duidelijk maken: 'Ken Hem in al uw wegen...' (Spreuken 3:6). Voor de Heere is immers niets te klein, te alledaags. Het derde: de verwevenheid van het dagelijkse met het zielenleven. De plaats die de vreze des Heeren in het dagelijkse leven inneemt. Inderdaad, de praktijk der godzaligheid is hoorbaar! De Heere overal en in alles nodig hebben. Wanneer we deze voorbeelden één voor één nagaan, kunnen we (misschien) glimlachen, maar ook ontroerd worden. Bepaalde zaken zijn natuurlijk voor ons allen duidelijk broodnodig. Maar andere ook? Het levensbelang van een godvrezende man (of vrouw). De dagelijkse werk- en woonsfeer, waarin ook de vreze des Heeren zou mogen blijken. Het besef in het gebed dat wij - en onze jeugd - daardoor gevormd worden; het ontbreken ervan werkt misvormend. De levensnoodzaak hiervan is daarom een dagelijkse gebedszaak! Als laatste leren we uit deze opsomming: het levensbelang van regel, orde en tucht in ons dagelijks leven. Dat kan dus in gezin, school en samenleving niet gemist worden. Volgens Luther. En volgens u?

Hoe is het met ons dagelijks gebed? Aan het begin en aan het einde van elke dag: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Hoe is het met ons gebed voor de kleine en grote dingen van elke dag, aan het begin en aan het einde van elke dag? Wat leren we onze kinderen? In de overdracht van deze (gebeds)woorden en in het voorleven van deze zaken? Ds. G. H. Kersten roept in zijn verklaring van deze bede zo dringend uit: 'Leert ze vroeg de Heere zoeken, opdat Hij voor ze zorge. Leert ze vroeg hun noden aan God te klagen'. Komt u ook aan 22 voorbeelden?

v. A.

Sabbatsrust op zondag ^[12]

Wij vervolgen met het 'vraag en antwoord-boekje' van Cornelis Pouderoyen *Catechisatie. Dat is Een grondige ende eenvoudige Onderwijsinge over de Leere des Christelicken Catechismi: Bestaende in Vragen en Antwoorden*. Zoals gezegd, gaat het hier om de aantekeningen die zijn gemaakt tijdens de lessen van Gisbertus Voetius. In de vorige afleveringen ging het om 'niet geoorloofde arbeid' omdat er plaats en rust moet zijn in het leven ten behoeve van de heiliging van de zondag.

kand. W.A. Zondag,
Nunspeet

Thans gaan we in op de 'wel toegestane arbeid' op de zondag. Voornoemd aantekenboekje noemt een drietal categorieën arbeid die zich wel verdraagt met het heiligen van de sabbat. Deze zijn: a) werken ten behoeve van de godsdienst, b) werken van gewone en noodzakelijke liefde en c) werken van buitengewone noodzakelijkheid. Wat betreft de eerste categorie op de vraag wat geoorloofde werken van de godsdienst zijn, wordt geantwoord dat het gaat om zaken als "het prediken van het woord, het horen ervan, het gebruik van de sacramenten, het luiden van de klok, het openen van de kerk,

Titelblad
'Catechisatie. Dat
is Een grondige
ende eenvoudige
Onderwijsinge
over de Leere
des Christelicken
Catechismi'

het reizen per voet, schip of wagen naar de plaatsen waar men de godsdienst in en met de gemeente kan uitoefenen". Deze werkzaamheden zijn geoorloofd "omdat daarin vooral het heiligen van de sabbatdag bestaat en ons uitdrukkelijk bevolen wordt om dit niet te verzuimen" (vergelijk Matth. 12: 5 en Hebr. 10:25-27).

Wel toegestaan zijn werken die noodzakelijk zijn. In dat verband wordt erop gewezen dat het niet juist was dat de Joden zich (in de tijd van de Makkabese opstand na het jaar 167 voor Chr.) lieten doden door de vijand omdat zij weigerden wapens te gebruiken (1 Makk. 20). Een ander voorbeeld van noodzakelijke arbeid is het bestrijden van brand. Op de vraag of een brand mag worden geblust, volgt het (wat humoristisch geformuleerde) antwoord: "Ja, want de brand zal niet tot maandag op ons wachten. En zo is het ook gelegen met de andere casussen of gevallen". Het gaat bij het invullen van de noodzakelijkheid niet om wat mensen graag willen: "Vraag: is het een werk van noodzaak als de mensen het noodzakelijk vinden? Antwoord: nee. Vraag: als de bakkers willen bakken, de smeden hun smederij aansteken enz, is dat een werk van noodzakelijkheid? Antwoord: nee. Vraag: maar de mensen willen warm of vers brood hebben? Antwoord: dat maakt niet uit".

Dat neemt niet weg dat er in de zeventiende eeuw door rechtzinnige predikanten verschillend gedacht werd over de uitleg van wat 'noodzakelijke arbeid' was. Sommigen waren (ook voor ons begrip) erg rekkelijk. Anderen juist weer heel 'precies'. Eerder stonden wij in dat verband stil bij de polemiek tussen Voetius en zijn volgeling Hoornbeek tegenover de meer rekkelijke Coccejus. Wat minder bekend is dat de strijd over de heiliging van de sabbat tussen de Middelburgse predikant Willem Teellinck die net als Voetius 'tot de preciezen' hoorde en de Thoolse predikant Jacobus Bursius. Laatstgenoemde vond het geoorloofd dat boeren de kerkdienst verzuimden als de oogst moest worden binnengehaald. Hoe hierover te denken? Prof. W.J. op 't Hof, een kenner van de Nadere Reformatie bij uitstek, geeft in het Reformatorisch Dagblad (25 januari 2008) het volgende commentaar: "Wie het heden in het licht van het aangestipte verleden ziet, kan één belangrijk verschilpunt ontwaren: het economisch motief om een kerkdienst te verzuimen. Men kan tegenwerpen dat Bursius het goedvond dat boeren tijdens kerkdiensten de oogst binnenhaalden als de verwachting was dat anders de oogst zou bederven. Daarbij ging het toch ook om de economie? Dit argument gaat evenwel niet op, omdat een verloren oogst in die tijd hongersnood en derhalve verlies aan levens kon betekenen. Het was toen niet zozeer een zaak van economie als wel van leven of dood".

Ook ten aanzien van de op zichzelf noodzakelijke werkzaamheden zoals in de agrarische sector en in de gezondheidszorg moeten we eerlijk nagaan wat 'echt' noodzakelijk is. De - in 1835 afgescheiden - predikant Gezelle Meerburg (1805-1855) wijst er in zijn Catechismusverklaring op dat alleen het nodige werk (op de boerderij) moet worden gedaan: "Zijn vee van het nodige te verzorgen moet zich de eigenaar ook op den Sabbat tot pligt rekenen, maar onnoodig is het verscharen van de eene weide naar de andere en dergelijke bezigheden meer" (p. 260). En ten aanzien van de verzorging van hulpbehoevenden: "Ook mogen werken van liefde en barmhartigheid gedaan worden als bijvoorbeeld het oppassen en verzorgen van zieken, doch ook hierin kan men te ver gaan, terwijl in dit opzicht ook niet verder mag worden gegaan dan de nood vereischt". Dit alles moet uiteraard niet gaan leiden tot een strikte regeltjescultuur waarbij we elkaar de maat gaan nemen. Als we met de dichter kunnen zingen 'hoe lief heb ik uw wet' dan is dat ook niet nodig.

(wordt vervolgd)

Gereformeerde Gemeente Breda wordt opgeheven

Eind deze maand wordt de Gereformeerde Gemeente te Breda opgeheven. Op zondag 30 augustus wordt in het kerkje aan de Vriesdongen de laatste dienst gehouden. Na Andijk, Zaandam, Hellevoetsluis en Stad aan 't Haringvliet is het de vijfde gemeente in de afgelopen vijf jaar die noodgedwongen haar deuren moet sluiten.

J.P. Sinke,
Krabbendijke

De geschiedenis van de Brabantse gemeente gaat terug tot het begin van de jaren vijftig van de vorige eeuw, als er op doordeweekse avonden kerkdiensten worden belegd in een zaaltje van "Ons Huis" aan de Waterstraat. Omdat er ook behoefte bestaat om 's zondags bijeen te komen, treedt men in overleg met de leiding van het Protestants Militair Tehuis over het gebruik van het televisiezaaltje. In De Saambinder van 5 april 1951 wordt daar verslag van gedaan: 'Vele leden van onze gemeenten, wonende in en nabij Breda, zochten al enige tijd een geschikte plaats om in eigen kerkverband op de dag des Heeren te kunnen samenkomen. Thans is het zover gekomen dat een lokaal beschikbaar gekomen is. Op Zondag op de vastgestelde tijden 10.00 en 6.30 uur zullen leesdiensten worden gehouden in het Chr. Militair Tehuis, Keizerstraat. Br. v.d. Panne zal onder inroeping van de onmisbare zegen des Heeren deze samenkomsten beginnen, welke in het vervolg dan door br. Baaij zullen worden geleid.'

Enkele maanden eerder heeft N.P. Baaij zich losgemaakt van de plaatselijke Christelijke Gereformeerde Kerk en heeft hij contact gezocht met J. van de Panne te Oud-Vossemeer, die namens de Commissie voor de Inwendige Zending is aangesteld als evangelist. Gedurende een halfjaar worden de diensten waargenomen door Van de Panne, waarna Baaij het werk overneemt. In 1952 wordt het gezelschap te Breda als afdeling bij Sprang-Capelle ondergebracht en wordt Baaij tot ouderling bevestigd. Vijf jaar later wordt de kerkenraad uitgebreid met de diakenen

Interieur
Gereformeerde
Gemeente Breda

A.D. Huizer en B.J. Nieuwenhuize en op 7 april 1959 volgt de instituering tot zelfstandige gemeente.

Omdat de voorgangers zich in het televisiezaaltje vrijwel niet verstaanbaar kunnen maken, wordt in 1961 besloten het pand Spoorstraat 48 aan te kopen. Met een minimum aan kosten worden daarin een kerkzaal met zeventig vaste zitplaatsen, een kleine kerkenraadskamer en een catechisatielokaal gerealiseerd.

Een oproep van ds. L. Rijkssen om Breda financieel te steunen, leidt tot een zodanige stroom aan giften, dat er enkele weken later al een dankbetuiging in De Saambinder kan worden geplaatst: 'De spontane offerzin en gulle hulp heeft ons zeer getroffen. (...) Het benodigde bedrag hebben we ruimschoots kunnen lenen tegen lage rente, en ook daarin blijkt dat de Heere ons tot hertoe heeft geholpen', aldus de bouwcommissie.

Op 4 april 1962 neemt ds. A. Kok het nieuwe kerkgebouw in gebruik. In verband met de groei van de gemeente valt in 1969 het besluit om aan de Vriesdongen tot nieuwbouw over te gaan. Op 27 mei 1970 vindt de eerste steenlegging plaats en op 23 september 1970 neemt ds. A. Hoogerland de nieuwe Eben-Haëzerkerk (met 162 zitplaatsen) officieel in gebruik. Hij spreekt daarbij over 2 Kronieken 6:41: 'En nu, HEE-RE God, maak U op tot Uw rust, Gij en de ark Uwer kracht; laat Uw priesters, HEERE God, met heil bekleed worden en laat Uw gunstgenoten over het goede blijde zijn.' In het begin van de jaren zeventig stijgt het ledental tot boven de 130. Een aanzienlijk deel van de leden is in die jaren werkzaam als beroepsmilitair. Daarnaast verdienen verschillende leden hun brood op de suikerfabriek van CSM. Verder worden de zondagse diensten vaak bijgewoond door schippers, verpleegkundigen en dienstplichtige militairen.

Omdat de omstandigheden zich wijzigen en steeds meer jonge gezinnen naar elders vertrekken, daalt het aantal kerkgangers in de loop der jaren helaas tot onder de twintig. Als ouderling G. Bos en diaken H. Heikoop in de loop van 2013 aangeven dat ze zich genoodzaakt zien hun ambt neer te leggen, besluit de classis Dordrecht om Breda per 1 januari 2014 als afdeling bij Dordrecht onder te brengen.

Hoewel het opheffen van de gemeente pijn doet, zijn de overgebleven leden blij dat het kerkgebouw binnenkort wordt ingericht als inloopcentrum voor evangelisatieactiviteiten. Daarmee blijft het gebouw gelukkig beschikbaar voor de verspreiding van Gods Woord.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:

Voor Lynden (VS), ds. H.D. den Hollander te Fort Macleod (Canada).

BEVESTIGING EN INTREDE DS. J.J. TANIS TE BOSKOOP

Op **woensdag 2 september** hoopt ds. J.J. Tanis zich als herder en leraar aan onze gemeente te verbinden. Vanaf die datum vervallen de gemaakte afspraken voor zondagsbeurten en weekdiensten. Wij zeggen alle predikanten en studenten hartelijk dank voor de betoonde hulp in de achterliggende jaren van het vacant-zijn.

Kerkenraad Geref. Gemeente Boskoop

BEVESTIGING EN INTREDE KANDIDAAT H. VAN DER HEIDEN TE WAGENINGEN

Met blijdschap en verwondering delen wij u mee dat kandidaat H. van der Heiden op **woensdag 9 september** als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst, waarin de vader van de kandidaat, ds. A.B. van der Heiden, zal voorgaan, begint om 14.00 uur, de intrededienst om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in ons kerkgebouw aan de van Uvenweg 13.

Kerkenraad Geref. Gemeente Wageningen

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 9 JULI 2015

Opening. Namens de roepende kerk van Mijdrecht opent ds. M. Mondria de vergadering van de classis met Schriftlezing en gebed. Het is een bijzondere classisvergadering vanwege het klassicale examen van kandidaat W. A. Zondag. De preses heet in het bijzonder de kandidaat welkom, de deputaten artikel 49 van de PS Noord-West en de docenten van de Theologische School. De tijdelijk preses spreekt een kort openingswoord naar aanleiding van Exodus 3:2.

Moderamen. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. W. Visscher; assessoren: ds. J. J. van Ekeveld en ds. P. Mulder; quaestor oud. J. H. Doeven; scriba: oud. J. H. Mauritz. De predikanten L. Terlouw en C. G. Vreugdenhil zijn vanwege ambtelijke werkzaamheden verhinderd.

Ingekomen stukken. De kerkenraad van de gemeente Woerden bericht met blijdschap

dat kandidaat Zondag het beroep naar de gemeente heeft aangenomen.

De kerkenraad van de gemeente Utrecht heeft aan de classis meegedeeld dat ds. L. Terlouw het beroep naar de gemeente heeft aangenomen.

Classis contracta. Conform het besluit van de classis is er in verband hiermee classis contracta gehouden. De preses toont zich verblijd met de overkomst van ds. Terlouw en wenst ook de kerkenraad van Utrecht toe dat de predikant tot zegen mag arbeiden in de gemeente. Voorgesteld wordt dat ds. Terlouw consulent zal worden van de gemeente Nieuwer ter Aa. De classis stemt hiermee in.

Peremptoir examen kandidaat W.A. Zondag. In de classis Utrecht is het gebruik dat de classispredikanten de kandidaat examineren. De preses onderstreept het gewicht van het classicaal examen. Volgens de DKO beslist de classis over de toelating van een dienaar des Woords. Dat geeft een bijzonder gewicht aan het bijeen zijn.

Het vak Exegese wordt geëxamineerd door ds. J.J. van Ekeveld aan de hand van Hebreënen 7 vers 1-17. De examinerator stelt eerst enkele vragen over de verhouding tussen exegese, hermeneutiek en homiliek. Vervolgens stelt hij vragen over het auteurschap en de adressanten van deze brief. Daarna wordt ingegaan op de kernpunten uit de perikoop, de hoofdinhoud en de persoon van Melchizedek als type van Christus.

Bij het onderzoek naar de kennis van de dogmatiek/symboliek stelt ds. G.M. de Leeuw vragen over de visie op de rechtvaardigmaking bij Luther en bij Calvijn. Vervolgens gaat hij in op een door de kandidaat geschreven scriptie over de verhouding tussen de Oudtestamentische sabbat en de Nieuwtestamentische zondagsheiliging. Aan de orde komt onder meer de vraag in hoeverre oudvaders (zoals Coccejus, Gomarus en Hoornbeeck) verschilden in hun opvatting over het karakter van de zondagsheiliging in het licht van het vierde gebod. Ook de puritein Watson krijgt de nodige aandacht.

Voor het vak kerkgeschiedenis wordt de kandidaat door ds. M. Mondria bevraagd betreffende zijn kennis van de Kruisgemeenten in verhouding tot de Ledeboeriaanse gemeenten en het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan de personen Van den

Oever, Ledeboer, G.H. Kersten en de gebroeders Overduin.

De kandidaat wordt vervolgens bij het vak kerkrecht door ds. P. Mulder bevraagd naar zijn kennis van de DKO. Aan de orde komen: het ambt van dienaar des Woords (art. 16); het ambt van de ouderling (art. 23); het ambt van diaken (art. 25) en de verhouding van de kerk tot de overheid (art. 28). De examinerator stelt daarbij ook vragen met betrekking tot het verschoningsrecht. Kandidaat Zondag legt uit wat het verschoningsrecht inhoudt en welke grenzen de wet stelt aan het verschoningsrecht. Ook wordt aandacht besteed aan een door de kandidaat geschreven paper over de kerkelijke procedure bij geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland en de verschillen ten opzichte van de DKO.

Met grote belangstelling wordt geluisterd naar de beantwoording van de gestelde vragen.

Preekvoorstel. Kandidaat Zondag krijgt gelegenheid een preekvoorstel te houden over de tekst die de voorzitter heeft opgegeven, te weten: Johannes 1 vs. 29. *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.* De kandidaat spreekt naar aanleiding van de tekst over *Het getuigenis van Johannes de Doper*. Dit thema wordt in twee punten uitgewerkt: 1^e over de zonde; 2^e over de genade.

Met grote aandacht wordt door afgevaardigden en belangstellenden geluisterd naar de uitleg en verkondiging van dit Schriftwoord. **Classisberaad.** In afwezigheid van niet-ambtsdragers en de kandidaat spreekt de classis over de examens en de proefpreek. De deputaten artikel 49 geven een advies.

Na afloop van dit beraad wordt de vergadering in aanwezigheid van de niet-ambtsdragers voortgezet. De preses deelt mee dat de classis unaniem van oordeel is dat er geen belemmeringen zijn om kandidaat Zondag in het ambt van dienaar des Woords te bevestigen. De classis heeft met volle tevredenheid het examen en de proefpreek gehoord. Na deze mededeling spreekt de preses kandidaat Zondag nog met hartelijke woorden toe. Daarna wordt kandidaat Zondag door de aanwezigen staande toegezongen uit Psalm 121 vs. 1 en 4. De preses betreft ook kerkenraad en gemeente van Woerden bij deze vreugdevolle gebeurtenis. Hij wekt de kerkenraad op om de jonge predikant bij te staan. Hij richt zich ook tot de docenten van de Theologische School. Hen wordt dankgezegd en Gods zegen toegebe-

den bij de toerusting van de studenten. Ook de deputaten art.49 wordt dankgezegd voor hun aanwezigheid en adviezen. **Mededelingen.** Ds. G. M. de Leeuw maakt melding van de ziekte van zijn echtgenote. De geplande kerkvisitatie in Carterton zal wellicht daarom niet kunnen doorgaan. Indien nodig zal er nader overleg zijn met de classicale commissie Buitenlandse kerken. De bevestiging en de intrede van kandidaat W. A. Zondag zullen plaatsvinden op dinsdag

25 augustus 2015. Ds. G.J. van Aalst zal in de bevestigingsdienst voorgaan. Namens classis en PS zal ds. J.J. van Ekeveld enige welkomstwoorden spreken. **Roepende kerk.** De roepende kerk voor de vergadering van vrijdag 2 oktober is de gemeente van Nieuwer ter Aa. Deze classisvergadering gaat alleen door als er punten zijn. **Sluiting.** Ds. J.J. van Ekeveld eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze. J. H. Mauritz, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

Pag. 389, **gemeente WAARDE.**

M.i.v. 1 september is scriba: P.J. Francke, Coolhofflaan 5, 4414 BK Waarde, tel. (0113) 501355, e-mail: scriba@gergemwaarde.nl Het juiste adres van de secretaresse van het jeugdkoor, mevr. A.E. Goud-van Veldhuisen, is: Nolleweg 1-a, 4414 RR Waarde. Het juiste adres van de pastoraal werker t.b.v. psychiatrische patiënten, G. van Veldhuisen, is: Coolhofflaan 28, 4414 BK Waarde.

Berichten

UITZENDING T.M. DE JONG NAAR ALBANIË

Op **donderdag 3 september** zal de familie T.M. de Jong uitgezonden worden naar Albanië. Dhr. De Jong zal daar als evangelist in Tepelene gaan werken. De uitzenddienst vindt plaats in de Eben-Haëzerkerk te Alblasserdam, Plantageweg 172. Aanvang 19.30 uur. Ds. B. van der Heiden hoopt in deze dienst voor te gaan, waarna de uitzending zal verricht worden door ds. L. Blok, namens het zendingsdeputaatschap. Zowel vóór (vanaf 18.30 uur) als ná deze dienst is er gelegenheid om afscheid te nemen van de heer en mevrouw De Jong en hun kinderen. Ze hopen op 4 september naar Albanië te vertrekken.

Kerkenraad
Geref. Gemeente Alblasserdam

VACATURES ZENDING

ZGG is blij met de vervulling van diverse vacatures. In de komende periode hopen we dat er nog meer vervuld mogen worden. Het betreft op dit moment vacatures in Guinee en wel voor evangelisten en een voor een vrouwen-, kinder- en/of gezondheidswerker. Omdat de opleidingsperiode lange tijd in beslag neemt, proberen we daarbij ook tijdig voor opvolging te zorgen. Naast de vacatures op de velden zijn er ook twee vacatures op het zendingsbureau. Voor meer informatie: www.zgg.nl/vacatures.

ZOMERCONFERENTIE STUDENTEN

De Werkgroep voor studenten van de Gereformeerde Gemeenten nodigt alle studenten

die studeren aan een WO- of HBO-instelling uit voor een conferentie op **vrijdag 18 en zaterdag 19 september** in Gouda. Het thema van deze conferentie is "Augustinus actueel". Op vrijdagavond wordt er een lezing gehouden door dr. H.J. Agteresch over "Augustinus voor het hart". Aansluitend volgt een bespreking in groepen waarna de avond wordt afgesloten met een plenaire bespreking. Op zaterdagmorgen wordt er een lezing gehouden door dr. A. Goudriaan over "Augustinus voor het land". Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking. In het jongerenblad Daniël van 13 augustus 2015 vind je een speciale katern met verdere informatie over de conferentie. Plaats: Hogeschool Driestar Educatief, Burg. Jamessingel 2, Gouda.

De conferentie begint op vrijdag om 18.00 uur met een gezamenlijke maaltijd waarna om 19.00 uur de lezing begint. Het zaterdagprogramma begint om 9.45 uur. Voor de eerstejaarsstudenten is er vrijdag om 16.00 uur een aparte bijeenkomst met informatie over de diverse kringen. Ook wordt dan het boekje "Wijsheid en wetenschap" uitgereikt, een handreiking voor (aanstaaende) studenten.

Als je het hele programma volgt, vragen we een bijdrage in de kosten van € 10,-. Kom je alleen vrijdag of zaterdag: € 5,-. Neem voor de overnachting in Gouda zelf een slaapzak en luchtbed mee.

Aanmelden kan tot **14 september 2015** op de website: www.studentengg.nl of per e-mail gericht aan conferentie@cbgg.nl Meer informatie kun je vinden op de website: www.werkgroepstudenten.nl

VELUWSE FIETSDAG

Veluwe fietsdag op **zaterdag 29 augustus** van 9.00 tot 16.00 uur. De opstapplaatsen zijn: de kerken van de Ger. Gemeenten van Elspeet, Nunspeet en Ermelo en voor Barneveld-Centrum en Barneveld-Zuid is het startpunt bij de Ds. J. Fraanjeschool, locatie De Burcht, Nederwoudseweg 39. De routes variëren van 10 tot 23 km. Bij de kerken zijn er diverse verkoopkramen met eten & drinken. Tevens worden de orgels bespeeld. Deelnamekosten: € 3,- p.p., € 10,- per gezin. De opbrengst is t.b.v. de ZGG. Voor meer informatie www.veluwsefietsdag.nl

MUZIEK- EN SAMENZANGAVOND TE YERSEKE

Muziek- en samenzangavond op **vrijdag 28 augustus**, aanvang: 20.00 uur, in de Oude Kerk te Yerseke, m.m.v. André Knevel (orgel), Liselotte Rokyta (panfluit), opening en sluiting: dhr. C. Janse. Appelwoord: mevr. B. van der Schoot. Collecte t.b.v. Stichting Vrienden van de Matthew Henry.

PSALMZANGAVOND TE WIJK EN AALBURG

Psalmzangavond (met bovenstem) op **zaterdag 29 augustus**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Wijk en Aalburg, Polstraat 6. Meditatie door ds. J. van Rijswijk. Collecte t.b.v. bouwfonds.

DANKBETUIGING

Via deze weg willen wij graag een woord van dank uitspreken. In de vakantieperiode wordt er op bungalowpark Hoge Hexel ieder jaar een aantal psalmzangavonden gehouden waarop een collecte wordt gehouden. Opnieuw mochten wij dit jaar als gemeente een gift (van € 500,-) van u ontvangen. Graag willen wij u, na de Heere, hartelijk bedanken voor deze bijdrage.

Kerkenraad Geref. Gemeente Wierden

Kerkdiensten

ZONDAG 23 AUGUSTUS 2015

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. J.W. Verweij en 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. A.T. Huijser; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 17.00 uur ds. K. Boeder; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. M.H. Schot; Barendrecht 16.30 uur ds. M. Golverdingen; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Beekbergen 19.00 uur stud. M.H. Schot; Benthuisen 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Berkenwoude 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 19.00 uur kand. W.A. Zondag; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Boskoop 19.00 uur ds. B. Labee; Brakel 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Breda 19.00 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. M. Joosse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 15.30 uur ds. W. Harinck; Den Helder 10.00 en 17.00 uur stud. J. de Kok; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Doetinchem 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. J.S. van der Net; Gravenhage 19.00 uur ds. G. Clements; Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoogeveen 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Hoogvliet 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Houten 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. S.W. Janse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 19.00 uur ds. L. Terlouw; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.30 uur stud. W. Mouw;

Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Middelburg-Centrum 18.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur (afscheidsdienst) ds. J.J. Tanis; Mijdrecht 14.30 uur ds. J. Schipper; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck en 18.30 uur ds. J. Driessen; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi en 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.15 uur ds. A. Verschuure; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. M.J. van Gelder; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. C.J. Meeuse; Oud-Beijerland 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Poortugaal 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Mijnders en 15.30 uur kand. W.A. Zondag; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Scherpenisse 18.30 uur kand. H. Brons; Scherpenisse 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. G. Clements; Sint Annaland 9.30 en 14.00 uur kand. H. Brons; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur kand. W.A. Zondag en 19.00 uur ds. A. Schot; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. W.J. Karels; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermaalens 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur stud. J.B. Huismans; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. C. Harinck; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Woerden 10.00 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur (H.D.) ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 uur kand. H. van der Heiden; Yerseke 9.30

en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.30 uur ds. P. Mulder; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. W. Mouw.

DINSDAG 25 AUGUSTUS 2015

Enter 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Naaldwijk 19.45 uur ds. W.J. Karels; Oosterend 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Opperdoes 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven; Urk 19.30 uur ds. G. Beens; Woerden 15.00 uur ds. G.J. van Aalst en 19.30 uur (intrededienst) kand. W.A. Zondag.

WOENSDAG 26 AUGUSTUS 2015

Aagtekerke 19.30 uur ds. M. Joosse; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. K. Boeder; Berkenwoude 19.30 uur ds. M. Karens; Brakel 19.30 uur ds. A. Schot; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. L. Terlouw; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogeveen 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Houten 19.30 uur (uitzendingsdienst) ds. C.G. Vreugdenhil; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. F. Mulder; Kruijningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Laar; Middelburg-Centrum 19.30 uur (GBS-dienst) ds. C. Sonneveld; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Nisse 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. G. Beens; Oudemirdum 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Wageningen 19.30 uur (GBS-dienst) ds. J. van Belzen; Zwolle 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden.

DONDERDAG 27 AUGUSTUS 2015

Barneveld-Centrum 13.45 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Benthuisen 18.30 uur (huw.bev.) ds. G. Heijkamp; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur (voor de zending) ds. H. Hofman; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Mijdrecht 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwdorp 15.00 uur (huw.bev.) ds. A.J. de Waard; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Soest 19.30 uur ds. J. van Belzen; Spijkenisse 14.15 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Zeist 15.00 uur (huw.bev.) ds. J.J. van Ekeveld.

VRIJDAG 28 AUGUSTUS 2015

Barneveld-Centrum 13.30 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Kruijningen 15.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Middelburg-Centrum 14.30 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Nieuw-Beijerland 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Sprang-Capelle 14.15 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; Terwolde - De Vecht 14.15 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Werkendam 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 23 AUGUSTUS 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar)

10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de

Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Vakantie en rust in de **prachtige Eifel!**
Tel. 0049-6584258990 en
www.huizesolagratia.nl

Te huur gevraagd in wijde omgeving **rondom Alblasserdam**: woonruimte voor alleenstaande. Reactie kunt u sturen naar kjverhoeven@solcon.nl

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwaame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

PSALMZANGAVOND m.m.v.
de Thoolse Bovenstemgroep
t.b.v. Stichting Hudson Taylor

Grote Kerk Tholen
D.V. zaterdag 29 augustus 2015
Bram Bout & Peter Wildeman: orgel
Leiding: Ds. N. den Ouden
Aanvang: 19.30 uur
Toegang: vrij

Jong en oud hartelijk welkom!

ORGEL- of IMPROVISATIELESSEN

Ga na de vakantie beginnen met orgel- of improvisatielessen bij Gijsbert Lekkerkerker (vakorganist) voor beginner of gevorderden. Lessen om de 14 dagen in de Herv. Kerken Harmelen of Veen, of eens per maand in de Herv. kerk Puttershoek. Er zijn 2 improvisatieboeken elk met 10 variaties over koralen. Tevens uitleg gebruik van orgelregisters en bespelen groot orgel (dit jaar Ronde Lutherse Kerk, A'dam en Kathedraal St. Omer (Fr.)). Informatie: 0348 444780 of de website.

Ook verkrijgbaar: koraalbewerkingen over Psalmen en Gezangen deel 1 t/m 6. Prijs per deel € 9,95. Zie voor inhoud en bestellen de website www.gijsbertlekkerkerker.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Te koop: ruim chalet op rustige camping in Uddel. V.a.g.v. Sterk in prijs gedaald. Vraagprijs € 52.500,-. Inl. 0342 43 00 14.

Voetstappen in
het verleden...

Unieke
5-daagse reis
naar Duitsland,
Polen en Auschwitz

D.V. maandag 7 t/m
vrijdag 11 september 2015

Dit najaar organiseert het Deputaatschap voor Israël in samenwerking met Jehoeda Services weer een vijfdaagse reis naar Duitsland, Polen en Auschwitz. De vervolging van het Joodse volk in de Tweede Wereldoorlog die resulteerde in de Holocaust staat in deze reis centraal.

- We bezoeken Berlijn (Wannsee Villa), Wrocław (Polen) en Auschwitz-Birkenau.
- Vervoer per touringcar, verblijf in goede 3- of 4-sterrenhotels.
- Gids: rabbijn L.B. van de Kamp
- Reisleiding: dhr. J. Seip
- Prijs: € 695,- (betalingen via Jehoeda Services)

Voor meer info en inschrijving:
www.dep-israel.nl
info@boardforisrael.nl
of bel **0348-489929**
Reisfolder beschikbaar!

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LIDEN VAN DE REFORMATORISCHE GEMEENTEN

Introductiebijeenkomst:
D.V. donderdagavond
3 september te Woerden.

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en), Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen), Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Begravenisonderneming
De Jongh
H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Meliester
M.K. Ligthart

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam **0184 - 611154**
Waardenburg **0418 - 652039**
Werkendam **0183 - 701017**
Papendrecht **078 - 8200399**
Nieuw - Lekkerland **0184 - 683838**

Begravenisverzorging Schutte-Versteeg, uit
Papendrecht, en A. G. Boer, uit Nieuw -
Lekkerland, zijn door ons overgenomen.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

BBV

Barneveldse Begravenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begravenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dh. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegravenisvereniging.nl

STRESS ONZEKERHEID

ROUW

AUTISME
HUWELIJK
VERLIES

OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

ABCConsults
psychosociale hulpverlening
& advies

Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

Vakantiewoning "Haus Irmgard"

Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.

25 slaapplekken, onderverdeeld in div.
appartementen.

www.hausirmgard.nl
0049-67653799946

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

www.stolkorgels.nl

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

WAARDEVOLLE NIEUWE BOEKEN VOOR ELK GEZIN!

Abonneren?

U spaart nieuwe delen en kunt de eerder verschenen delen aanschaffen voor een aantrekkelijke abonneeprijs! Elke 2 of 3 maanden een nieuw deel!

SCHIPPERSERIE

42. Het hofje van Gerbrandus

Twee vriendinnen komen voor de keus te staan bij hun verkerking: God dienen of de wereld.

Een van hen doet de goede keus, de andere niet.

€ 13,95 | Abonneeprijs € 9,95

43. De stem des bloeds

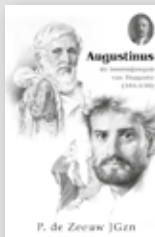
Hoe tijdens de 80-jarige oorlog twee broers elkaar kwijt raakten en tijdens een zeeslag elkaar weer vonden...

€ 13,95 | Abonneeprijs € 9,95

44. Mannen van de zee

verschijnt D.V. oktober 2015

HISTORISCHE VERHALENSERIE

15. Augustinus

De boerenjongen van Thagaste

De ondeugende Augustinus heeft een biddende moeder Monica. Hij is onrustig tot hij in Milaan na de roep van een kinderstem rust vindt in God. Als kerkvader heeft hij veel dwalingen in de vroege kerk bestreden.

Deze herdruk is een gecorrigeerde uitgebreidere versie van het origineel. Bijlage: samenvatting met verwerkingsvragen.

€ 9,95 | Abonneeprijs € 6,95

Hierbij bestel ik:

..... ex. Schippersboek dl 42, 43, 44 à € 13,95

..... ex. Historische verhalenserie dl 15 à € 9,95

..... ex. Abonnement Schippersserie / Historische verhalenserie

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoonnr

Bon, in envelop, zonder postzegel, zenden aan:
De Ramshoorn, Antwoordnummer 860, 4460 WB Goes

Boekhandel | uitgeverij De Ramshoorn

Lange Vorststraat 21 - Goes
(0113) 221909 info@ramshoorn.nl
www.ramshoorn.nl
info@ramshoorn.nl

Te huur **studentenkamer** in Rotterdam per 1 september. Gunstige ligging voor studeren in zowel **Rotterdam** als **Delft**.
Info: lfranke@hotmail.com

Te huur in **Kootwijkerbroek**: een **vrijstaande woning** met **5 slaapkamers** voor max. 1½ jaar.
Tel. 0653405696.

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Studeren doe je niet alleen!

Ben je (bijna) student?

Welkom op onze reformatische studentenvereniging!
Kom kijken op de introductiedag en ervaar de sfeer op

Depositum Custodi!

D.V. 27 augustus 2015

Meld je aan via www.depositumcustodi.nl

welkom!

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl
Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

H Heijkoop
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

 P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

**ROEMEENSE PANFLUITEN,
BLOKFLUITEN, MUZIEKSTAN-
DAARDS EN NOG VEEL MEER!**

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256
www.muldermuziekinstrumenten.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandelversprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

 **BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM**

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

 **Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda**
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferings
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

**“Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen”**

Verpleging & Verzorging door
medewerkers met een reformatische
identiteit, dat is **een vertrouwd idee.**
Meer informatie? www.rstzorg.nl
of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg**
en **huishoudelijke hulp**

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen vereniging
en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

Voor een zorgzame begeleiding

 KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie**
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteuren: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan**
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan
Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementsprijzen
(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Waarom klinkt zo weinig de Vadersnaam?

Waarom wordt God zo weinig aangesproken met de naam Vader? God is toch de Vader van Zijn kinderen? Miskennen Gods kinderen Hem niet, als ze de Vadersnaam niet noemen?

Oppervlakkig gebruik

Misschien dat we allereerst deze - naar het handschrift te oordelen - oudere vragensteller moeten wijzen op het oppervlakkig gebruik van de Vadersnaam. Wat wordt er gemakkelijk gesproken over God als Vader, zonder de doorleving dat wij weglopers uit het Vaderhuis zijn! In ons verbondshoofd Adam hebben wij namelijk het Vaderhuis verlaten en de gemeenschap met God verbroken met het vaste voornemen om nooit meer terug te keren. Als we bij het licht van Gods Geest iets daarvan doorleven, verstaan we de schroom om God aan te spreken als Vader. In dit verband noemen we ook de bekende tekst uit Maleáchi (1:6b): 'Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer?'

Doorleefd gebruik

Tegelijk heeft de vragensteller gelijk dat onze vaders de Vadersnaam veel vaker gebruikten. Wie de drie formulieren van enigheid (Heidelbergse Catechismus, Belijdenis des Geloofs en Dordtse Leerregels) en de andere geloofsbelijdenissen (Apostolische, Nicéa en Athanasius) leest, komt onder de indruk van de vele malen dat de Vadersnaam op de lippen genomen wordt. En wat te denken van de 14 Christelijke gebeden die we kunnen vinden achterin onze

Bijbel? Er is niet één gebed waarin de Vadersnaam ontbreekt! Datzelfde geldt de liturgische formulieren voor de bediening van de Heilige Doop, het Heilig Avondmaal etc. Wat klinkt in alles wat onze vaders ons hebben overgeleverd, keer op keer, dat doorleefde gebruik van de Vadersnaam door.

Geschonken gebruik

Samenvattend kunnen we stellen dat we geloven dat ware Godsvreze en de uitgestorte liefde

Gods die is in Christus Jezus drijft tot het gebruik van die grote en heerlijke Vadersnaam. Om in alle schroom en opzien die tere benaming te mogen gebruiken als een geschonken gebruik. Dat leert ons de Heilige Schrift.

Mogen we wijzen op twee Schriftplaatsen? Allereerst wijzen we op Matthéüs 6:9a. Nog niet zolang zijn de discipelen aan de voeten van Jezus gebracht. Ze krijgen in hoofdstuk 5 en 6 onderwijs van de hoogste Profeet en Leraar. Ook over het gebed krijgen ze onderwijs. Dan legt de Zaligmaker - deze eerstbeginnenden in de genade - de woorden op de lippen die ze bidden moeten: 'Gij dan, bidt aldus: *Onze Vader*, Die in de hemelen zijt'. Tenslotte wijzen we op die rijke genade waarvan we lezen in de Romeinenbrief (8:15b): 'Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: *Abba, Vader*'. Graag verwijzen we naar de kanttekeningen (48 en 49) die erop wijzen dat de Heilige Geest beweegt en vrijmoedigheid geeft aan aangevochten Adamskinderen zo te spreken. Dezelfde Geest wil inwendig tot hun geest getuigen dat ze kinderen van God zijn. De Heere geve dat deze zaken door genade geleerd mogen worden! We besluiten met het laatste gedeelte van kanttekening 49: 'Hoewel deze getuigenis niet altijd even krachtig is in de gelovigen, zo openbaart zij zich nochtans menigmaal in hun meeste vernedering en benauwdheid'. En het geheim van het kindschap ligt in de Middelaarsarbeid van Christus, de Ladder Jacobs, toegepast door de Heilige Geest.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.